

Telegraful Român

Biblioteca Orășanească "Stefan Gheorghiu"
str. Gh. Barițiu Nr. 5
Sibiu

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

56. Datoriile față de Biserică

Toți credincioșii știu și sînt încredințați că viața noastră în Hristos este totodată viața în Biserica Domnului. Iisus Hristos este „capul Bisericii” (Efes. 5, 23). Biserica este „trupul lui Hristos” (Efes. 4, 4). Iar noi credincioșii (ierarhi, preoți și credincioși) sîntem mădulare ale Bisericii. De aici credința că mîntuirea o dobîndim în Biserică. Așa cum ochiul, mîna etc. au viață și își împlinesc rostul dacă nu sînt despărțite de trup, așa și noi, mădularele Bisericii, avem viață în Hristos numai dacă sîntem în „trupul lui Hristos”, care e Biserica Lui cea sfîntă și dreptmăritoare. Căci dacă există un singur Domn Iisus Hristos, care e unicul cap al Bisericii, există și „un singur trup”, adică o singură Biserică a lui Hristos. Această Biserică s-a răspîndit de la Ierusalim în toată lumea. Ea a ajuns și în părțile noastre încă din primele veacuri, încît putem spune că odată cu perioada de formare a poporului român s-a realizat și încreștinarea lui în credința dreptmăritoare, în credința de la Ierusalim, pe care au propovăduit-o Sfinții Apostoli, între care Sf. Apostol Pavel, numit și „apostolul neamurilor”. Această credință dreptmăritoare a fost numită încă de la început „credință ortodoxă” (dreaptă mîrire), iar Biserica lui Hristos Biserica Ortodoxă. Aceasta pentru că ea era dată de Hristos prin Apostolii Săi și pentru a o deosebi de celelalte „bisericești”, care mergeau pe o cale greșită (I Tim. 6, 4—5; II Tim. 2, 14—19; 3, 5—10; 4, 1—4; Tit 1, 9—16; 2, 1; 3, 8—11). Căci încă de la început dreapta credință a fost asaltată de diferiteerezii (secte), pe care Sf. Apostol Pavel le condamnă și cărora le stău împotriva Timotei și Tit și alți ucenici. Dar lupta aceasta între dreapta credință șierezie a continuat peste veacuri și continuă și astăzi. De aceea preamărim pe Iisus Hristos-Domnul că ne-a ocrotit în Biserica Ortodoxă și vreme de veacuri am fost fii ai Bisericii Ortodoxe Române, care și astăzi îmbrățișează pe toți dreptcredincioșii români. Unitatea noastră în Biserica Ortodoxă Română a fost și este o contribuție la unitatea poporului român. Fiind de un neam și de o limbă cu tot poporul, unitatea în Ortodoxia românească sprijinește unitatea poporului. Pe cînd dezbinarea religioasă este păgubitoare și pentru dreapta credință și pentru popor.

Vom spune deci că datoria principală ce o avem față de Biserică este de a rămîne neclintii și una în Biserica moșilor și strămoșilor noștri, Biserica Ortodoxă Română. Din aceasta vin cele 9 porunci bisericești. Prima poruncă este de a ne ruga zilnic și de a lua parte în sărbători și Duminici la sfintele slujbe, îndeosebi la Sfînta Liturghie. A doua poruncă este de a ține posturile, stabilite de Biserică. Postul împreună cu rugăciunea și cu viața curată, cu viața de slujire a semenilor, a Bisericii și poporului este o adevărată preamărire a lui Dumnezeu prin fapte și o cale de desăvîrșire a vieții morale și cetățenești a credincioșilor. Așa ajungem să ne asemănăm cu Hristos și să aducem și noi jertfă pentru binele tuturor.

A treia poruncă este cinstirea ierarhiei bisericești (patriarh, mitropolit, arhiepiscop, episcop, protopopi, preoți și diaconi), prin care Iisus Hristos revărsă harul Său asupra credincioșilor, împărtășește dreapta învățătură, le sfîntește viața, îi îndrumează să fie mădulare vrednice ale Bisericii Sale (I Tim. 5, 17).

A patra poruncă ne cere să ne spovedim și să ne împărtășim în cele patru mari posturi ale Bisericii noastre, căci postul cu rugăciunea și fapta bună ne ajută să ne lepădăm de păcate și să ne întărim în virtute. Se știe că îmbuibarea în mîn-

care și băutura nu este sănătoasă, pe cînd cumpătarea este spre sănătate trupească și sufletească.

A cincea poruncă este: a ne ruga pentru toți slujitorii bisericești (patriarh, mitropoliți, episcopi, preoți, diaconi), pentru toți binefăcătorii sfintelor noastre biserici și pentru cei adormiți în dreapta credință.

Să ne rugăm pentru conducătorii patriei noastre scumpe și pentru țara noastră.

A șasea poruncă este ținerea posturilor speciale, date de ierarhul locului cînd sînt încercări grele (război, secetă, molime, foamete ș.a.). Se cere stăruință în post și rugăciune și în jertfelnicie pentru cei în suferință.

A șaptea poruncă este: a ne feri de cărțile religioase eretice (sectare) și a nu le citi. Sf. Apostol Pavel îndeamnă pe Timotei să se ferească de basme și să se deprindă cu buna învățătură și cu credința cea adevărată (I Tim. 4, 6—7). De asemenea să nu asculte pe cei îngîmfați, care nu știu nimic și sînt stăpîniți „de boala discuțiilor și certurilor de cuvinte, din care pornesc: ceartă, pizmă, defăimări, bănuieli nedrepte” (I Tim. 6, 4). Boala aceasta nu a dispărut nici astăzi.

Sfîntul Post al Patruzecimii

În urcușul duhovnicesc pe care își conduce fiii săi, Biserica pune la dispoziția acestora mijloacele cu care a înzestrat-o dumnezeiescul ei Întemeietor, pentru ca ei să poată pași ferm pe calea desăvîrșirii morale, cerută de însuși Mîntuitorul, tuturor celor ce-l vor urma, atunci cînd le-a spus: „Fiți desăvîrșiți precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrșit este” (Matei 5, 48). Alături de rugăciune, unul din aceste mijloace este postul.

Prin post se înțelege reținerea voluntară, pe un anumit timp, de la mîncare și băutura, sau de la unele mîncări și băuturi, în scopul desăvîrșirii religios-morale a credincioșilor. Postul este un exercițiu de înfrînare a poftelor și zburdărilor trupesti, un mijloc de întărire a stăpînirii de sine, de dominare a sufletului asupra trupului, de spiritualizare a vieții. Desigur că postul trupească, adică reținerea de la bucate, trebuie însoțit necondiționat de post sufletească, adică de înfrînarea și oprirea gîndului de la poftele și lucrurile necurate, de la pizmă și vrăjmășie, așadar el trebuie însoțit de o dezpătîmire totală a sufletului nostru. Sfinții Părinți, cu toate că au recomandat mereu postul trupesc, au accentuat și au subliniat stăruitor importanța postului sufletească, spunînd că „postul de bucate” n-are nici o valoare dacă nu e însoțit de „postul de păcate”, adică fuga de rău.

Postul are origine și instituire dumnezeiască. El a fost cunoscut și practicat și în Vechiul Testament fiind cerut în mod expres iudeilor prin legea lui Moisi (Lev. 16, 29; Zah. 8, 9 etc.), iar în Noul Testament însuși Mîntuitorul Hristos a postit 40 de zile și 40 de nopți, pregătindu-se astfel pentru începerea activității Sale (Matei 4, 2; Luca 4, 2) și tot El a recomandat ucenicilor Săi postul, alături de rugăciune, ca un mijloc eficace pentru alungarea demonilor (Matei 17, 19—21), de asemenea a arătat care sînt condițiile adevăratului post (Matei 6, 16—18).

Sfînta noastră Biserică a statornicit prin canoane nu numai obligativitatea postului, ci și durata și gradul de severitate a diferitelor posturi, iar prin

A opta poruncă interzice înstrăinarea (furtul) lucrurilor și bunurilor bisericești sau folosirea lor pentru interese personale.

A noua poruncă oprește nunțile și pretregerile în vremea posturilor. Dat fiind că postul e înfrînare și luptă de înlăturare a ispitelor și de consolidare a virtuților, e firesc să renunțăm la tot ceea ce e împotriva desăvîrșirii vieții noastre în Hristos.

Se cuvine dar să împlinim toate poruncile bisericești, căci ele sînt date Bisericii de Iisus Hristos, de Sfinții Apostoli și de Sfinții Părinți ai Bisericii dreptmăritoare.

Cum aceste porunci au fost și sînt împlinite de credincioșii noștri, fiecare după rîvna și puterea sa, îi îndemnăm cu părintească dragoste în Hristos-Domnul să se ferească de cei ce vor să ne strice Legea strămoșească. Credința ortodoxă este credința care curge din izvorul de apă vie de pe vremea cînd Hristos-Domnul propovăduia Evanghelia și cînd Sf. Apostoli o mărturiseau oamenilor spre mîntuirea și înălțarea spirituală.

Și cum credincioșii noștri au împletit sufletul românesc cu credința ortodoxă, credința lor de aproape două milenii e cu adevărat credință ortodoxă românească. Această comoară a sufletului nostru de veacuri o păstrăm și o valorificăm prin atașamentul față de Biserica strămoșească și prin slujirea intereselor superioare ale patriei noastre scumpe, România socialistă.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

porunca a doua bisericească, ea stabilește datoria creștinilor de a ține toate posturile din decursul anului bisericesc, atît pe cele mai lungi (cele patru posturi mari), cît și pe cele de o zi.

Încă din primele veacuri creștine, cel mai însemnat post a fost socotit cel al Patruzecimii sau al Paștilor. S-a numit Postul Patruzecimii (pare-simi), deoarece a fost așezat în amintirea postului de 40 de zile ținut de Mîntuitorul. La început, durata lui a fost numai de o săptămînă, dar socotindu-se că e prea scurt, în veacul IV a fost prelungit la șase săptămîni, iar mai tîrziu la șapte săptămîni (49 de zile), păstrîndu-i-se însă aceeași numire de Patruzecime.

Scopul acestui post a fost arătat de numeroși Sf. Părinți. Astfel, Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Mulți din vechime păseau la dumnezeieștile misterii fără o îndestulătoare pregătire... Deci văzînd părinții paguba ce se naștea din aceasta, hotărîră în unanimitate 40 de zile de post, de rugăciune, de vestirea cuvîntului dumnezeiesc, de milostenie, de servicii divine, pentru ca în aceste zile noi toți, prin rugăciune și milostenie, prin post și lacrimi de pocăință, prin spovedanie și prin toate celelalte, să ne curățim cu grijă și așa, după putință, să pășim cu conștiința curată...” Marii asceți și rîvnitori ai vieții monahale (Sf. Antonie, Sf. Pahomie, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Macarie Egipteanul, Sf. Maxim Mărturisitorul și alții) văd în Postul Patruzecimii o împreună-pătîmire a noastră cu Iisus Hristos, o urmare a lui Hristos pe drumul nevoițelor, suferințelor și pătîmirilor îndurate de El în timpul vieții Sale pămîntești și mai ales înainte de jertfa Sa de pe cruce. De aceea, Sf. Biserica a impus credincioșilor obligația de a-și mărturisi păcatele cel puțin o dată pe an, în Postul Patruzecimii (Porunca a IV-a bisericească).

Pentru înalta lui semnificație în viața creștinilor, Postul Patruzecimii este cel mai aspru și mai riguros dintre toate posturile. Așa de pildă Rînduiele Bisericii noastre prescriu ca în ziua întîia și a

(Continuare în pag. 2)

Puterea disciplinară în Biserică (II)

În articolul nostru anterior, am înfățișat învățătura ortodoxă despre puterea disciplinară și exercitarea ei în Biserică, împreună cu temeiurile lor biblice. Cu toate că aceste temeiuri sînt limpezi este bine să mai stăruim asupra învățăturii noastre despre puterea disciplinară în Biserică. În cele ce urmează, vom arăta aceste argumente (după prot. Dr. Petru Deheleanu: Manual de sectologie, Arad 1948, p. 425 sqq.) împreună cu detaliile din punct de vedere ortodox.

Unii credincioși creștini pretind că dreptul de a exercita puterea disciplinară în Biserică revine comunității de credincioși și nu ierarhiei. Respingînd preoția specială (sacramentală) bazată pe Sf. Taină a Hirotoniei, care deține capacități deosebite de acelea ale credincioșilor în general, ei nu recunosc preoților (ierarhiei) dreptul de a conduce și de a exercita puterea disciplinară în Biserică. După ei, dreptul de a conduce și de a exercita puterea disciplinară în Biserică trebuie încredințate comunității de credincioși.

Încercînd să întemeieze biblic acest punct de vedere al lor, ei se referă la anumite texte din Sf. Scriptură, pe care le tălmăcesc în chip unilateral, socotind că le pot face temeiuri ale greșelilor lor.

Astfel, cu privire la textul clasic în materie de la Matei 18, 15—17, pretind că cuvintele Mîntuitorului: „spune-l Bisericii” ar avea înțelesul: spune-l comunității, și nicidecum: spune-l conducătorilor (episcopilor). Căci despre conducători în sens ierarhic nu este vorba nicidecum în Sf. Scriptură, iar cuvîntul „Biserică” înseamnă totdeauna „comunitatea credincioșilor”. Drept aceea, ei dau acestui loc scripturistic următorul tîlc: Pedepsele se aplică aici în chip progresiv și anume: Prima este musturarea între patru ochi, a doua este musturarea în fața a doi-trei martori, a treia musturare în fața întregii comunități, iar a patra este excluderea din cadrul comunității. De aici rezultă că instanțele pedepsitoare sînt trei și merg iarăși treptat, și anume: Reclamantul însuși singur; 2. Reclamantul împreună cu alți doi-trei și 3. Comunitatea de credincioși. Dacă am introduce aici clerul superior — zic ei —, atunci am nărui ordinea firească și logică a instanțelor, care se continuă una pe alta în chip treptat, și anume: Prima dată — unul singur, a doua oară — doi-trei, și a treia oară — toți membri comunității de credincioși împreună.

Dar, după cum am arătat în articolul nostru anterior, interpretarea corectă a acestui text este următoarea: Există 4 grade treptate de pedepse disciplinare, și anume: 1. Musturarea între patru ochi de către un singur Apostol; 2. Musturarea în fața a doi-trei martori, potrivit dispoziției divine din Testamentul Vechi (Deut. 19, 15); 3. Musturarea sau o altă pedeapsă dată de către Biserică; 4. Excomunicarea celui păcătos din cadrul Bisericii.

Cuvîntul „Biserică” nu poate avea aici înțelesul de „adunarea credincioșilor”, din două motive: 1. Adunarea credincioșilor a fost reprezentată deja la al doilea grad al pedepsei, și anume prin prezența celor doi-trei martori, care însemnează toți credincioșii sau cel puțin doi dintre ei. 2. Contextul și locurile paralele nu numai că nu contrazic acest înțeles, ci din contră: îl afirmă și îl întregesc, lămurind și mai mult acest înțeles al lui.

Mai adăugăm că cei doi-trei martori de la a doua treaptă de pedeapsă nu sînt propriu-zis instanță pedepsitoare, ci sînt numai martori, a căror prezență are rostul de a face pe inculpat „să-i fie rușine” (Cf. II Tesal. 3, 14) și să se îndrepte, precum și de a face ca pedeapsa să fie un exemplu și pentru ceilalți credincioși, încît aceștia „să aibă teamă” de a nu cădea și ei în aceeași greșală (I Tim. 5, 20).

Este foarte adevărat că pedepsele merg în ordine crescînd, dar forurile pedepsitoare rămîn aceleași. Deci, crește numai numărul completului de judecată: Prima dată — un Apostol cu inculpatul singur; a doua oară — același (unul dintre Sf. Apostoli), împreună cu inculpatul și doi-trei credincioși ai adunării; a treia oară — mulți Sf. Apostoli laolaltă. Este greșit și neîntemeiat a spune că aici n-ar fi vorba despre conducători, pentru că Mîntuitorul s-a adresat Sf. Apostoli cînd le-a încredințat dreptul de a se constitui în instanțe de judecată.

Al doilea text, la care se referă contrarii învățăturii ortodoxe despre puterea disciplinară în Biserică, este cel privitor la cazul pedepsirii nelegiuitului din Corint. Pe acesta îl tălmăcesc în sensul că în acest caz nu a hotărît Sf. Apostol Pavel, ci adunarea credincioșilor. Căci rolul Sf. Apostol Pavel s-ar fi mărginit numai la a propune adunării, sau numai

la a sugera adunării ideea de a pedepsi pe nelegiuit. Prin urmare, în acest caz — susțin ei în continuare — adunarea comunității credincioșilor avea să se strîngă și să decidă cu majoritate de voturi. De fapt, așa s-a și întîmplat, pentru că — zic ei — tot așa s-a procedat și cînd a fost vorba despre suspendarea pedepsei, sau despre reprimirea incestuosului în cadrul comunității.

În acest sens, ei ne atrag atenția că locul biblic în discuție redă textual cuvintele Sf. Apostol Pavel: „... adunîndu-vă voi” (I Cor. 5, 4), iar în continuare la suspendarea pedepsei: „Destul este pentru unul ca acesta pedeapsa ce i s-a dat de către cei mai mulți. Așa încît voi, dimpotrivă, mai bine să-l iertați și să-l mîngîiați... Iar cui îi iertați ceva, îi iert și eu; pentru că și eu, dacă am iertat ceva, am iertat pentru voi, în fața lui Hristos” (II Cor. 2, 6—10). De unde rezultă — pretind ei — că dreptul de a pedepsi și de a ierta îl are majoritatea credincioșilor din adunare („cei mai mulți”). De aceea, Sf. Apostol Pavel se adresează comunității, căreia îi propune să exercite acest drept, atît la pedepsire, cît și la suspendarea pedepsei. Totodată, el făgăduiește că va fi de acord cu părerea majorității, sau că va primi ca bună hotărîrea acesteia.

Dar tălmăcirea corectă a cazului, la care se referă contrarii învățăturii ortodoxe despre puterea disciplinară, este următoarea. În cazul nelegiuitului din Corint, nu comunitatea ia hotărîrea excomunicării, ci Sf. Apostol Pavel. Ceea ce rezultă din spusele sale: „Ci eu, departe cu trupul, însă de față cu duhul, am și judecat, ca și cum aș fi de față, pe cel ce a făcut una ca aceasta: În numele Domnului nostru Iisus Hristos, adunîndu-vă voi și duhul meu, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mîntuiască în ziua Domnului Iisus” (I Cor. 5, 3—5). Deci, Sf. Apostol Pavel este cel ce „a judecat”, iar rostul adunării este numai de a executa hotărîrea Sf. Apostol.

După un răstimp oarecare, Sf. Apostol Pavel decide ca nelegiuitul să fie primit din nou în sînul Bisericii, pe baza mărturiei celorlalți credincioși din Corint, că respectivul prezintă semne bune de îndreptare. De aceea, le scrie: „Destul este pentru unul ca acesta pedeapsa ce i s-a dat...” (II Cor. 2, 5—10).

Prin urmare, în cazul nelegiuitului din Corint nu comunitatea, ci Sf. Apostol Pavel a luat hotărîrea excomunicării și a reprimirii în Biserică, iar credincioșii au avut rolul numai de a o executa. Deci, tot ceea ce contrarii învățăturii ortodoxe consideră ca drepturi ale adunării, sînt numai îndatoriri ale acesteia de a executa pedeapsa pe care nu ea, ci Sf. Apostol a dat-o.

În fine, dacă am accepta tîlcuirea contrariilor învățăturii noastre, atunci am ajunge în evidentă contradicție cu înțelesul textelor paralele, din care rezultă în mod clar și hotărît că numai Sf. Apostoli au avut dreptul de a exercita puterea disciplinară în Biserică.

Drept aceea, să rămînem cu fermitate la învățătura și practica noastră ortodoxă în ceea ce privește puterea disciplinară în Biserică.

Pr. prof. Corneliu Sirbu

Sfîntul Post al Patruzecimii

(Urmare din pag. 1)

două din prima săptămîină a acestui post, să se țină ajunare, deci să nu se mîncească nimic. Cei slabi și cei bătrîni pot mîncea în aceste zile pîine și apă, după slujba vecerniei.

Dacă severitatea Postului Patruzecimii în privința mîncării a mai scăzut din pricina binecuvîntate, s-a păstrat și s-a subliniat mereu obligativitatea postului sufletească pentru toți credincioșii: reținerea de la poftă și gînduri rele, de la păcate și patimi, pocăința, înălțarea gîndurilor prin rugăciune, făgăduințe făcute și acte de milostenie. Acestea s-au făcut din îndemnul Sfinților Părinți: „Noi avem cu mult mai multe căi cu care se deschid ușile intrării libere la Dumnezeu, decît numai reținerea de bucate. Cel ce mîncecă și nu poate petrece în ajunare să facă cu atît mai multă milostenie, să se roage cu mai multă căldură, să arate mai multă aplecare la ascultarea dumnezeieștii învățături, de la care slăbiciunea trupezăscă nu-l împiedică, să se pocăiască, să se împace cu dușmanii săi și să alunge din inima sa ura și răzburarea. Cel ce face acestea postește cu adevărat, așa cum cere de la noi Domnul” (Sf. Ioan Gură de Aur).

Postul Patruzecimii a rămas pînă astăzi cel mai potrivit timp și prilej de fapte bune pentru creștini: pocăința, milostenie, rugăciune, iubire și slujire a aproapelui nostru. Slujbele dumnezeiești din acest post trezesc în credincioși sentimente de vinovăție, întristare, rușine, umilință și căință pentru păcatele săvîrșite, ca și de nădejde și încredere în bunătatea și milostivirea divină față de păcătoșii care se îndreaptă și care, curățiți sufletește, îmbrăcați în haina milosteniei și a împreună-pătimirii cu Hristos, se vor împărtăși de roadele slăvitei Învieri a Domnului, pășind mai departe „întru înnoirea vieții” (Rom. 6, 4).

Ca timp pregătitor pentru acest post, Sf. Biserică a așezat trei săptămîni, cea dintîi începînd cu Duminica vameșului și a fariseului. În aceste săptămîni credincioșii se pregătesc succesiv pentru ostenele și nevoițele postului, slujbele dumnezeiești îndemnîndu-i la pocăință și înfrînare, precum și la reținerea de la carne, care începe în Duminica lăsatului sec de carne.

Dacă astăzi numai puțini credincioși respectă și păzesc aspra disciplină a postului trupesc în timpul Patruzecimii, Sf. noastră Biserică face tuturor stăruitorul îndemn ca în decursul acestui post toți să postească cel puțin miercurile și vinerile pînă la Duminica Floriilor, iar ultima săptămîină să o postească integral. Iar cei ce nu pot respecta cum se cuvine, din binecuvîntate pricină, disciplina postului trupesc, atunci cu atît mai mult sînt obligați să postească post sufletească, reținîndu-se de la toate gîndurile și faptele rele, făcînd acte de pocăință, milostenie și slujire a aproapelui. Numai astfel Postul Patruzecimii va fi pentru toți credincioșii Bisericii noastre un mijloc sigur de progres moral, de urcuș duhovnicesc pe calea despătimirii, smereniei, dăruirii și slujirii lui Dumnezeu și aproapelui nostru, după modelul dumnezeiescului nostru Mîntuitor, care n-a venit în lume să I se slujească, ci El să slujească tuturor (Matei 20, 28).

Ioan Zăgorean

NAZARET — Sugestii la Bunavestire —

Oricine ajunge la obîrșile rîului Iordan își îndreaptă amintirile spre faimoasa localitate Nazaret. Localitatea este încadrată într-o minunată regiune, cu belșug de vegetație, grădini și păduri, la distanță de mijloc între Cana și muntele Tabor, 40 km depărtare de Haifa. Nazaretul era altă dată cîtun oropsit, uitat parcă de Dumnezeu. El n-a dat nici un om de seamă și nici n-a urzit vreo acțiune reprezentativă, în cea parte a continentului. De aceea era socotită ca o așezare omenească din care „n-a ieșit nimic bun” (Ioan 1, 46).

Cîtunul oropsit de altădată devine însă o așezare de mare prestigiu, căci e localitatea unde îngerul Gavriil a vestit Mariei nașterea Pruncului Iisus. De atunci Nazaretul ajunge, în multe împrejurări, obiect de atenție. Creștinii își aduc aminte că este locul de obîrșie al dreptului Iosif și al Mariei (Luca 1, 26), satul în care a crescut Pruncul Iisus, „întărîndu-se în duh și umplîndu-se de înțelepciune”. În Nazaret a trăit Maria înainte de plecarea la Betleem și după fuga în Egipt și tot aici a trăit Iisus, stăpînul necunoscut al celei mai mari împă-

rății, pînă la vîrsta maturității sale fizice, pînă la etatea de 30 de ani, cînd deveni o personalitate activă.

De la început Nazaretul a devenit locul de ocrotire al pruncului Iisus, al Fecioarei Maria și dreptului Iosif. Astfel urcînd pe tronul Iudeii domnitori despoți — de exemplu Arhelau, fiul lui Irod cel Mare, și Irod Antipa ucigătorul Sf. Ioan Botezătorul — dreptul Iosif se întoarce, din alte localități unde zăbovise, în Galileea și mergînd acolo s-a așezat, împreună cu Iisus, în Nazaret, ca să se adeverească prevederile Sfintei Scripturi că „nazarinean se va chema” (Matei 2, 22—23), precum tot nazarineni pare să fi fost numiți și primii creștini.

Satul Nazaret, numit azi En Nazirah, este acum un orașel îngrijit și atrăgător, situat pe coama unui deal încadrat între multele tufșuri și grădini. Casele sînt din piatră. Ele au în majoritatea lor acoperișurile retezate și o zugrăveală dominînd culoarea

(Continuare în pag. 4)

Andrumări cu privire la iluminatul în biserici

În urma constatărilor făcute cu prilejul vizitelor canonice la diferite biserici și la cererea unor preoți, venim cu câteva îndrumări privitoare la iluminatul electric al bisericilor.

Pentru rezolvarea practică a acestei probleme, prezentăm, în rândurile de față, un mănunchi de sugestii, considerând că este bine ca iluminatul electric în bisericile noastre să fie realizat cât mai adecvat și estetic, în ambianța cultic-liturgică, de lumină și taină, specifică sfintelor slujbe. Dorim, deci, să existe o preocupare în acest sens din partea preoților, spre a nu se lăsa loc — în soluțiile adoptate — pe ansamblul de lucrări și în amănunt, inspirațiilor întâmplătoare și improvizațiilor.

Știm cu toții că multe din locașurile de închinare, de pe cuprinsul Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, sînt declarate monumente istorice, atestînd credința și talentul creator de valori artistice ale poporului român atît de înzestrat și de darnic.

Cine nu este cuprins de un adînc și înălțător sentiment de admirație în fața Mănăstirii Cozia, ctitoria lui Mircea cel Bătrîn, a Mănăstirii Voronețului, ctitoria lui Ștefan cel Mare, și a Suceviței, ctitoria Movileștilor, Mănăstirea Curtea de Argeș, a bisericii Trei Ierarhi din Iași, a vechilor biserici de lemn din Maramureș etc.?

Faima arhitecturală a bisericilor noastre care sînt monumente de istorie de artă a trecut de mult peste hotarele țării și mii și mii de turiști români și străini — pînă la cei mai competenți specialiști — admiră astăzi concepția și linia lor de arhitectură, elementele sculpturale-decorative, picturile murale etc. Ori, atît din punct de vedere arhitectonic cît și sculptural-pictural, toate locașurile de cult ortodoxe sînt construite după o rînduială bine stabilită — într-un stil sau în altul — prin care li s-a imprimat atmosfera specifică a Bisericii Ortodoxe Române.

Iată pentru ce socotim ca, peste tot, iluminatul să fie armonizat, cu cît mai multă finețe și discreție, în această atmosferă specifică; să nu o destrame și să nu o tulbure prin nici o stridentă, ci să fie încadrat organic în ea, să o promoveze și să o potențeze; iar acolo unde, la diversele soluții și forme ale instalațiilor de iluminat, nu s-a ținut seama de acestea și, din nefericire, sînt astfel de cazuri, este bine să se facă îndreptările de cuviință, în sensul celor ce urmează:

Dintru început, pentru iluminatul bisericilor creștine s-au folosit luminările și candelile cu untdelemn, obicei preluat din cultul Vechiului Testament, dar îmbogățit în înțelesurile lor simbolice, în cadrul învățaturii creștine. Astfel, luminările simbolizează jertfa și curățenia credincioșilor, ele fiind făcute din ceara albinelor harnice și feciorelnice, din care motiv credincioșii își însoțesc rugăciunile cu aprinderea de luminări. Acestea sînt atît de potrivite pentru înțelesurile tainice ale cultului, încît poate să ne învâluie în lumina dumnezeiască ce „luminează pe tot omul, ce vine în lume” (Ioan 1, 9) și pare că înalță, odată cu lumina lor, jertfa curată și gîndurile și rugăciunile noastre, la Părintele luminilor (Cf. Dr. V. Mitrofanovici, Liturgica, 1905, p. 222).

La rîndul său, untdelemnul are un bogat simbolism și însemnate întrebunțări în cult, atît în Vechiul cît și în Noul Testament. Pentru cele ce ne preocupăm aici, reținem doar folosirea lui în candelile, știut fiind că el trebuie să ardă necurmat ca lumina cea neînserată a împărăției lui Dumnezeu, cum se roagă Biserica noastră.

Iată, însă, că pe lângă aceste două străvechi surse de lumină folosite în cultul nostru, luminarea de ceară și candela cu untdelemn, care rămîn de altminteri și vor rămîne mai departe în vechile și sfintele lor rosturi, noi cei ce astăzi folosim în biserici și lumina electrică. Folosirea luminii electrice se pretează în general la o mare varietate, de grade de intensitate și soluții tehnice; în adaptarea ei în locașurile de cult sînt deci posibile exagerări și distanțe față de ceea ce înțelegem că trebuie să fie pentru sufletul credincios, pentru biserică și atmosfera ei specifică. De aceea precizăm că, chiar și în ceea ce privește cel mai practic scop al iluminatului electric în biserici — acela de a lumina sfintele locașuri — el trebuie folosit într-o notă religioasă cît mai plăcută, cît mai bisericască cu putință.

În primul rînd se cuvine să fie folosite numai piese de iluminat adecvate bisericii, ca: policandre, sfeșnice, candelile, brațe tip luminare, becuri alungite etc., evitîndu-se cu totul piese ca: faruri, lustre, suporturi, aplicații, veioze, destinate doar uzului casnic și nicidecum pentru locașurile de cult.

Iluminatul electric imprimă un conținut maxim unor elemente arhitecturale ale locașului de cult și elementelor celor mai expresive din punct de vedere dogmatic-liturgic, între care, în primul rînd, sînt: Sf. Cruce mare cu Răstignirea, din spatele Sfintei Mese și catapeteasma sau iconostasul, din care s-a folosit cu grijă cadrul superior al sfintelor uși împărătești (jumătatea de sus), ca spațiu principal, prin care se vede Sf. Masă și prin care iese și intră preotul în unele momente din Sf. Liturghie. O atenție deosebită se cere apoi la iluminarea fețelor sfinte din icoane, lucru asupra căruia vom reveni.

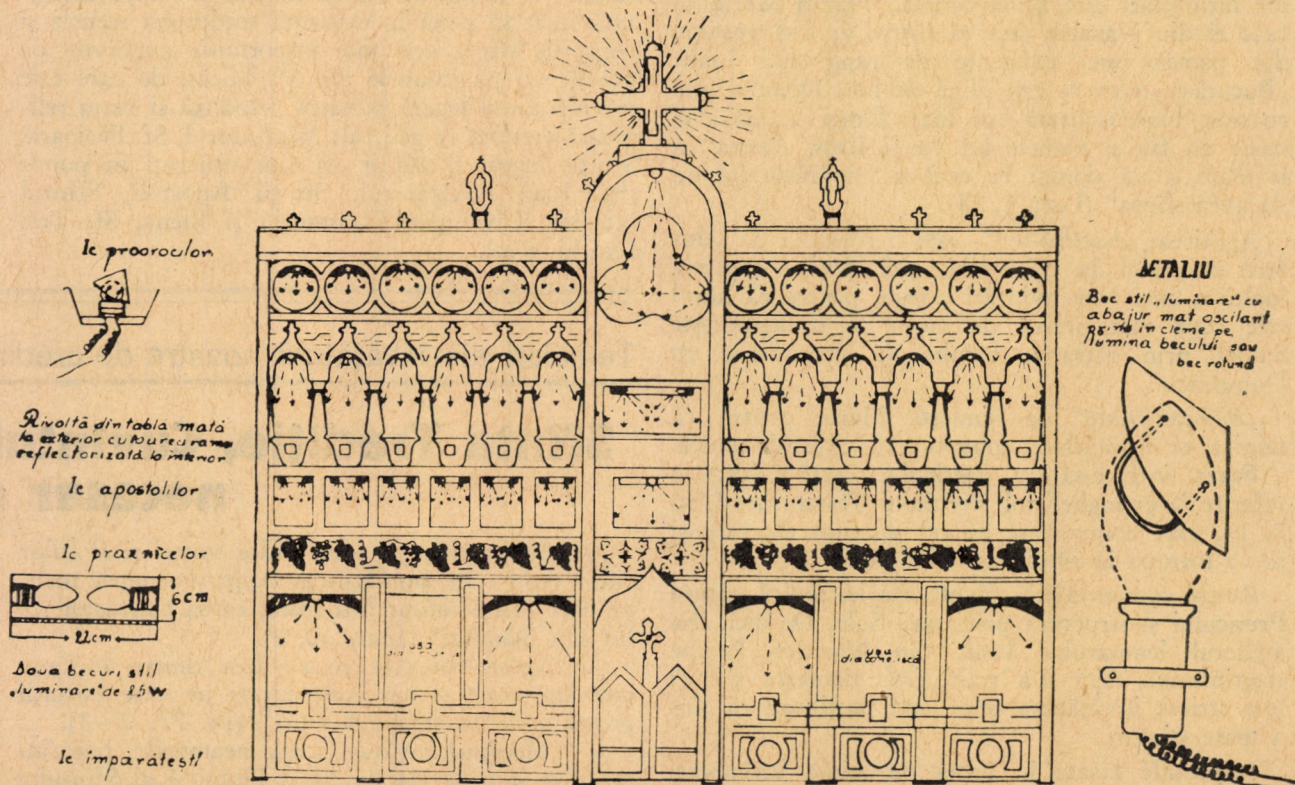
Practic, lumina electrică trebuie să se instaleze mai întîi în policandre (ele se fixează în mijlocul

reușind astfel să reliefeze picturile din iconostas cu toată expresivitatea lor duhovnicească.

Ingenios este luminată, spre exemplu, icoana Sfintei Treimi, prin trei becuri astfel dispuse, încît reliefează cele trei fețe ale Sfintei Treimi, evidențiindu-se în același timp, într-un mod cu totul fericit, ideea luminii cerești provenită dintr-o singură sursă: Dumnezeu.

De asemenea se impune o gradare a intensității luminii la registrele iconostasului de la icoanele împărătești la registrul praznicelor, al apostolilor și al proorocilor; dar în nici un caz, să nu se exagereze iluminarea unilaterală a iconostasului (tîmplei sau catapetesmei) printr-o prea mare îngrămădire de becuri, fie albe, fie de diverse culori, care dau o lumină prea puternică și stridentă.

Dozarea intensității de lumină se va face și în funcție de gradul de luminozitate naturală a inte-

SISTEMUL DE ILUMINARE AL CATAPETESMEI CATEDRALEI REÎNTEGRĂRII DIN ALBA IULIA

bisericii) și apoi, după cum este cazul, se pot instala și alte becuri, avîndu-se în vedere faptul că, dacă pictura este de culori închise, lumina trebuie să fie mai puternică, iar dacă pictura este de culori mai deschise, lumina trebuie să fie mai slabă. Evident, în această privință se are în vedere și mărimea bisericii.

Cît privește luminarea icoanelor, pentru punerea lor în evidență, este foarte important de reținut că nu este permis ca valul de lumină a becului să ne izbească direct ochiul, ci să radieze o lumină discretă.

Iluminarea directă stinge lumina din pictură și destramă frumusețea religioasă, tainică, a icoanei, obosește ochiul și nu creează nici un ecou în noi, nu afectează nici o zonă emotivă din noi, pentru că, în fapt, sursa directă de lumină ne orbește. Jerba de lumină a becului trebuie dozată și acoperită în partea exterioară, spre a-și transmite lumina pe pictură. Lumina becului respectiv se va uni astfel cu lumina din pictură, ceea ce înseamnă amplificarea frumuseții și luminii icoanei însăși, ca și cum lumina aceasta ar izvorî acum din icoană.

Sub această formă, electrica a împrumutat icoanei lumina sa, iar icoana o reflectă, dăruindu-ne-o ca pe o lumină proprie, tainică. Icoana devine astfel ea însăși o sursă de lumină, dar ea ne oferă din toată imaginea ei și, în special, din fața Mîntuitorului, a Maicii Domnului, sau a sfinților din icoană, o lumină lină, o frumusețe și o chemare, care odihnesc ochiul și inima.

Emoția religioasă este realizată în felul acesta, icoana este înălțată figurativ la o funcție liturgică nouă — ea este acum imn de lumină — iar iluminatul electric și-a împlinit menirea ce-i revine, prin ceea ce numeam mai sus „încadrarea sa organică în atmosfera specifică a bisericii”.

O astfel de lucrare de iluminare poate fi văzută la Catedrala Reîntegrării din Alba Iulia.

Acolo, ținîndu-se seama de tot ceea ce înseamnă „atmosfera specifică a bisericii”, s-a realizat o iluminare electrică, socotim noi, corespunzătoare.

În sensul soluțiilor tehnice indicate mai sus, la Catedrala Reîntegrării din Alba Iulia iconostasul este iluminat cu becuri a căror lumină este dozată de căpăcele mobile, care transmit o lumină plăcută, în direcția chipurilor din icoane, conturînd aureola,

riorului bisericii; la bisericile de mari proporții, cu ferestre mari și multe, prin care lumina naturală de afară pătrunde nestingherită, nu se va întrebunța iluminatul electric decît în doze foarte mici și numai pentru ungherele mai întunecate unde s-ar găsi eventual icoane murale ori mobile care trebuie puse în evidență. Și dimpotrivă, în bisericile mai mici și mai întunecoase, cu ferestre puține și înguste (cum sînt, în general, mai ales bisericile vechi) se va putea folosi o iluminare electrică mai abundentă, dar variînd în intensitate, după orientarea icoanelor lor față de lumina naturală, după funcția lor în cult, sau chiar după momentul din slujba liturgică în care ne aflăm. Așa, de ex.: dacă pînă spre sfîrșitul slujbei Utreniei nu e nevoie de prea multă lumină în biserică, în schimb în momentul începerii doxologiei, atunci cînd diaconul (preotul) rostește: „Slavă Tie, Celui ce ne-ai arătat lumina!”, se vor aprinde lumini mai multe (de ex. cele de la policandrul cel mare, sau cele de la catapeteasmă), pentru a se sugera simbolic sporirea volumului luminii spirituale revărsată în lume prin venirea Mîntuitorului, Cel ce este „lumina lumii” (Ioan 8, 12). Intensitatea luminii interioare poate fi apoi sporită treptat, în cursul Sfintei Liturghii, prin aprinderea altor lumini (cele de la amvon de ex., dacă există) la citirea apostolului și a Evangheliei, iar ceva mai tîrziu, la vohodul cel mare (ieșirea cu Cinstitele Daruri), la Axion (cînd se pot aprinde luminile care să pună în evidență mai ales chipul Maicii Domnului din absida altarului și cel din icoana de pe catapeteasmă) ș. a. m. d.

Icoanele murale de mare importanță dogmatică, liturgică ori catehetică, lăsate de regulă în penumbra față de lumina naturală, din pricina formei suprafețelor pe care sînt zugrăvite, ca de ex. chipul Maicii Domnului de pe bolta absidei altarului, icoana hramului bisericii (așezată de obicei în latura dinspre sud a catapetesmei sau pe fragmentul de zid care face legătura dintre absida altarului și naos), icoana Sfintei Treimi (acolo unde ea există) ș. a. m. d. vor putea fi scaldate într-o lumină mai puternică, permanentă.

O deosebită atenție se va acorda iluminării icoanelor fixe ori mobile, care constituie obiectul

(Continuare în pag. 4)

NAZARET

(Urmare din pag. 2)

albă. Locuitorii sînt arabi, evrei, unii greci, alții indieni, români chiar. În majoritatea lor locuitorii orașului Nazaret sînt creștini. Moscheele, minaretele și turlele bisericilor dau o coloratură de evlavie orașului.

În general oamenii locului sînt muncitori blajini. Mulți practică meseriile și mai ales dulgheria. Regiunea păduroasă și apropierea de munții Liban, vestiți prin pădurile lor, favorizează lemnăritul. Mi s-a părut că nazaritenii sînt de-o statură izbitor de înaltă.

Portul localnicilor se impune prin particularități care au intrat în atenția vizitatorilor. Hainele femeilor sînt bogat colorate, cu pieptul sunînd de zurgălăii galbenilor prinși în salbe.

Dar ceea ce este de interes pentru noi sînt evenimentele sfinte petrecute acolo. Corolarul acestor întîmplări este Bunăvestirea. Trăind Maria în casa ei din Nazaret iată că într-o zi i se vestește din partea unei existente de rang mai înalt: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine, binecuvîntată ești între femei... iată vei naște un fiu și numele lui va fi Iisus. Acesta va fi mare și va domni în veci și împărăția lui nu va avea sfîrșit“ (Luca 1, 28).

Agrăirea: „bucură-te!“ este o formulă de salutare obișnuită la cei vechi, aici devine expresia înaltă a unei binecuvîntări cerești, pentru că harul este ceva mai presus de minte și se agonisește numai prin intrarea omului în comuniune cu Dumnezeu.

„Binecuvîntată“ se numește Maria pentru că tainica ei întîmplare constituie o excepție unică. Fraza introdusă cu particula: „iată!“ este o referire la evanghelistul Vechiului Testament; Isaia 7, 14, care comunicase că cel așteptat de veacuri se va întrupa în sînul unei fecioare.

Restul comunicărilor făcute Mariei indică natura Pruncului și structura priorității Sale. De aici, din atelierul lemnarului Iosif, din Nazaret, începe creștinismul. Aici și-a trăit Iisus tinerețea și aici le-a stricat învățătura celor care susțineau că sînt a toate știutori.

Impresiile lăsate în urmă de atîtea întîmplări petrecute în Nazaret sînt copleșitoare. Nazaretul e plin de amintiri sfinte, încît e mult farmec în jurul aceluși nume. Nu numai Ioachim și Ana, Iosif și Maria au trăit aici, ci pe ulițele întortochiate ale Nazaretului au trecut profeții și au umblat apostolii. S-a marcat locul arătării îngerului și al bunevestiri făcute Mariei. Evlavia credincioșilor a încadrat locul în biserica Bunevestiri care închide în sine anghelofania.

S-au însemnat popasurile lui Iisus și ale unor bărbați reprezentativi în purtarea ideii de mîntuire. Deasupra momentelor religioase s-au ridicat mărețe biserici, frumoase și curate, în frunte cu biserica ortodoxă, cîrmuită — astăzi — de Î. P. S. Mitropolit Isidor, un om cu multă învățatură, primitor și amabil.

Toate confesiunile își au în Nazaret cîte un locaș închinat amintirilor sfinte, care sînt, parcă, niște degete arătătoare către acel eveniment, care formează un titlu de glorie al Bisericii: Bunăvestirea.

Vestirea nașterii lui Iisus este un eveniment mai presus de fire și de înțelegerea omului. Ea se atașează profețiilor bilice; Isaia 11, 1; 14, 19; 60, 21 și Daniel 11, 7, care imaginează pe Hristos prin rădăcina „din trunchiul lui Iesse“. Bunăvestirea este o mărturie despre intervenția lui Dumnezeu în istoria spirituală a lumii. N-a precizat oare Scriptura că „în multe feluri și în multe chipuri Dumnezeu a grăit părinților noștri“ (Evr. 1, 1).

Pronia dumnezeiască supraveghează voința omului, pentru a-l deprinde și a-l reține în binele moral.

În împrejurări extraordinare Pronia dumnezeiască săvîrșește fapte, cuprinse în planul de mîntuire.

Vestirea nașterii minunate a Pruncului Iisus este una dintre aceste fapte.

Nazaretul e un oraș mic. Clădirile mari sînt rare, dărîmături și ruine sînt multe. Totuși localitatea este prețuită pentru impresiile lăsate în urmă de întîmplările petrecute acolo.

Peste casa în care a locuit Iisus și peste fîntîna din care țîșnește un puternic izvor de apă rece, creștinii au ridicat o măreață biserică ortodoxă (greacă).

Astăzi, arheologii au înțeles săpături descoperind urmele istorice pe baza cărora se constată că Nazaretul a existat, sub alt nume, cu mii de ani înainte de Hristos și că el a avut în istoria spirituală a omenirii un adevărat rol pe care îl atribuie tradiția creștină.

Pr. prof. Nicolae Neaga

Îndrumări cu privire la iluminatul în biserici

(Urmare din pag. 3)

preferat al venerării lor de către credincioși în fața cărora ei îngenunchează rugîndu-se, la care aprind lumînări și aduc flori etc. La acestea, în cazul că lumina candelor cu untdelemn, ori a sfeșnicilor cu lumînări nu este suficientă, va fi ajutat (sporită) de o lumină electrică mai slabă, difuză și discretă în culori atenuate pentru ca trupurile celor ce îngenunchează ori se roagă în fața lor să rămînă în penumbră și ei să nu fie jenați de o lumină prea puternică, răsfrîntă asupra lor și asupra icoanelor, lumină care nu e favorabilă dispoziției lăuntrice spre evlavie, meditație și rugăciune.

În ansamblul ei, lumina electrică folosită în biserici ar trebui în așa fel dozată și compartimentată încît să pună în evidență totdeauna scenele și chipurile sfinte cele mai importante zugrăvite pe pereții ori pe icoanele din Sf. Locaș, de care este în chip intim legată pietatea ortodoxă și viața religioasă creștină în general: Mîntuitorul, Sf. Fecioară, Sfinții îngeri și sfinții cei mai venerați în popor (Sf. Ioan Botezătorul, Sfinții Apostoli, Sfîntul Nicolae, Gheorghe, Constantin și Elena, Sf. Trei Ierarhi ș. a.).

La bisericile care sînt monumente istorice și de artă se va lua totdeauna, în prealabil, avizul Direcției Monumentelor Istorice și al altor organe atunci cînd se întreprind astfel de lucrări.

Biserica luminată astfel este psihologic și estetic vorbind sporită în funcția ei de locaș de cult, căci esteticul religios, realizat prin perfecta armonie a tuturor elementelor care alcătuiesc atmosfera unei biserici, are totdeauna un efect plăcut, de pace interioară și de înălțare sufletească pentru credincioși.

Dar fiindcă urmărim o angajare corectă a preoților interesați în astfel de lucrări (fie că este vorba de instalații noi de iluminat, sau numai de îmbunătățiri și rețușări), anexăm la considerațiile expuse și cîteva modele și soluții tehnice, utilizate cu bun folos la iluminatul Catedralei Reîntregirii din Alba Iulia.

Invităm, totodată, pe Cucernicii noștri preoți să mediteze asupra acestor probleme și să facă, pe baza experienței lor, sugestii și propuneri în legătură cu iluminatul cît mai corespunzător în biserici.

† EPISCOP EMILIAN RAȘINĂREANUL
Vicarul Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu

Temeiuri ale învățaturii noastre de credință

Sfînta Tradiție, Cuvîntul lui Dumnezeu nescris necesar mîntuirii

— „Să istorisiți în auzul fiilor voștri și al fiilor fiilor voștri cîte am făcut în Egipt și semnele mele, pe care le-am arătat într-însul, ca să cunoașteți că Eu sînt Domnul“ (Ieșire 10, 2).

— „Spune-voi cele ce au fost dintru început, cîte am auzit și am cunoscut și pe care părinții noștri ni le-au transmis nouă“ (Ps. 77, 2—3).

— „Mergînd învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă“ (Matei 28, 19—20).

— „Dar Mîngîietorul, Duhul Sfînt, pe care-l va trimite Tatăl, în numele meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus eu“ (Ioan 14, 26).

— „Deoarece mulți au încercat să alcătuiască o istorisire despre faptele deplin adevărate între noi, așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut de la început și au fost slujitori ai Cuvîntului, am găsit și eu cu cale, prea puternice Teofile, după ce am urmărit toate cu de-amănuntul de la început, să ți le scriu pe rînd, ca să te încredințezi despre temeinicia învățăturilor pe care le-ai primit“ (Luca 1, 1—4).

— „Multe avînd a vă scrie, n-am voit să le scriu pe hîrtie și cu cerneală, ci nădăjduiesc să viu și să vă vorbesc gură către gură“ (II Ioan, 1, 12; III Ioan 1, 13—14).

— „Și alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sînt scrise în cartea aceasta“ (Ioan 20, 30).

— „Sînt și alte lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scrise cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris“ (Ioan 21, 25).

— „Vă fac cunoscută, fraților, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care ați și primit-o, întru care și stați. Căci v-am dat, întîi de toate, ceea ce și eu am primit“ (I Cor. 15, 1—3).

— „Cele ce ai auzit de la mine, cu mulți martori de față, acestea le încredințeză la oameni credincioși, care vor fi destoinici să învețe și pe alții“ (II Tim. 2, 2).

— „Fraților, vă laud că în toate vă aduceți aminte de mine și țineți predaniile precum vi le-am dat“ (I Cor. 11, 2).

— „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine... Lucrul cel bun ce ți s-a încredințat, păzește-l cu ajutorul Duhului Sfînt, care sălășluiește întru noi“ (II Tim. 1, 13—14).

— „Drept aceea, fraților, stați neclintii și țineți predaniile pe care le-ați învățat, fie prin cuvînt, fie prin epistola noastră“ (II Tesal. 2, 15).

— „Fraților, vă poruncim în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de orice frate care umblă fără rînduială și nu după învățătura primită de la noi (II Tesal. 3, 6).

— „Vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățaturii pe care a-ți primit-o. Depărtați-vă de ei“ (Rom. 16, 17).

— „Dacă Apostolii nu ne-ar fi lăsat scrieri, n-ar fi trebuit să urmeze rînduialile Tradiției pe care au încredințat-o ei acelorora, cărora au încredințat Bisericele? De această rînduială se țin multe popoare barbare credincioase în Hristos, care fără hîrtie și cerneală au scris în inimile lor mîntuirea și păstrează cu sfințenie Tradiția veche... De aceea, toți cei care voiesc să cunoască adevărul, trebuie să se îndrepte către Tradiția apostolică, cunoscută în toată lumea“ (Sf. Irineu).

— „Să fie păstrată Tradiția bisericească predată prin succesiune de la Apostoli, care există în Biserică pînă în ziua de astăzi; numai acel adevăr trebuie să fie crezut, care nu contrazice întru nimic Tradiției apostolice și bisericești“ (Origen).

— „Trebuie ținută și Tradiția pentru că nu e cu putință a afla toate în Sfînta Scriptură; Sf. Apostoli au depus unele în scrisori, altele în Tradiție“ (Sf. Epifanie).

— „Unele dintre dogmele și propovăduirile păstrate de Biserică le avem din învățătura scrisă, pe altele însă le-am primit din Tradiția Apostolicilor, transmisă în taină. Amîndouă aceste categorii au aceeași autoritate pentru evlavie. Nimeni nu va putea spune un cuvînt împotriva acestora, pentru că nu cunoaște cîtuși de puțin așezămintele bisericești. Dacă am încerca să înlăturăm obiceiurile nescrise ca neavînd mare importanță, nu ne-am da seama că am păgubi Evanghelia în părțile ei principale; mai mult am restrînge propovăduirea la numele ei gol. De ex. cine ne-a învățat prin scris, ca cei care nădăjduiesc în numele Domnului nostru Iisus Hristos să se însemne cu semnul crucii? ș. a.“ (Sf. Vasile cel Mare).

— „Din cuvintele Apostolului (II Tesal. 2, 15) e limpede că el nu le-a dat toate în scris, ci multe pe cale nescrisă. Și cele scrise și cele nescrise sînt deopotrivă vrednice de credință, încît socotim Tradiția Bisericii vrednică de crezare“ (Sf. Ioan Gură de Aur).

— „Acea care explică Scriptura contra Tradiției Bisericii au stricat norma adevărului“ (Clement Alexandrinul).

Diacon conf. Ioan I. Ică

Din rugăciunile noastre zilnice

Dumnezeule cel mare și laudat, care, prin moartea cea de viață făcătoare a Hristosului Tău, din stricăciune întru nestrîcaciune ne-ai mutat, liberează toate simțirile noastre din amotirea patimilor, punîndu-le lor povățuitor bun cugetul cel dinăuntru; ochiul să fie ferit de toată vederea cea vicleană, auzul nestrăbătut de cuvinte deșarte, iar limba curată de vorbe necuviincioase. Curățește buzele noastre, cu care te laudăm pe Tine, Doamne; fă ca mîinile noastre să fie ferite de faptele rele și să lucreze numai cele bineplăcute Ție, toate mădularele și gîndurile noastre întărîndu-le cu harul Tău. Amin.